

20.1.2015

Asia Lausuntopyyntö VM093:00/2013, lausunto hallituksen esitysluonnoksesta metropolihallintoa koskevaksi lainsäädännöksi

Valtiovarainministeriölle

Lausunnossaan kirkkohallitus tarkastelee hallituksen esitysluonnosta metropolihallintoa koskevaksi lainsäädännöksi lähinnä kirkon organisaatorakenteiden näkökulmasta.

Ehdotetun metropolihallintoalueen kunnissa toimii Helsingin, Espoon, Vantaan, Kauniaisten, Siipoon ja Kirkkonummen seurakuntayhtymät, joihin kuuluu yhteensä 40 seurakuntaa sekä seurakuntayhtymiin kuulumattomat Järvenpään, Keravan, Tuusulan, Nurmijärven, Vihdin, Mäntsälän, Hyvinkään ja Pornaisten seurakunnat. Kirkkolain (1054/1993) mukaan seurakuntajaon tulee noudattaa kuntajakoa siten, että kukin kunta on kokonaisuudessaan saman seurakunnan tai seurakuntayhtymän alueella, jolloin saman kunnan alueella olevien seurakuntien on muodostettava seurakuntayhtymä. Siten ehdotettu metropolihallinto, jolla ei muuteta kunta-alueiden rajoja, on seurakunta- ja hiippakuntajaotuksen kannalta parempi ja selkeämpi ratkaisu, kuin esiselvitysvaiheessa esillä olleet suurkuntamalli tai vahvoihin peruskuntiin perustunut malli. Metropolihallinto ei pakota seurakuntia tai seurakuntayhtymiä muuttamaan aluejakoaan.

Kirkolliskokouksessa on parhaillaan käsittelyssä kirkkolain muutosesitys, jossa ehdotetaan, että jokainen seurakunta kuuluisi jatkossa alueelliseen seurakuntayhtymään, joka olisi seurakuntien tehtävän toteuttamista tukeva palveluorganisaatio ja jonka ulkorajat noudattaisivat edelleen kuntarajoja. Seurakunta säilyisi kirkon jäsenen lähiyhteisönä, jossa lähidemokratia keskittyisi seurakunnan toiminnan suunnitteluun ja toteuttamiseen, ja johon seurakuntalaisen on helppo samaistua ja tuntea osallisuutta. Kirkolliskokous tulee tekemään päätöksen kirkkolain muuttamisesta toukokuussa 2015.

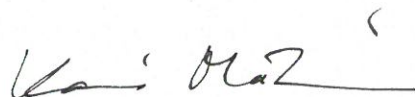
Kirkkohallitus katsoo, että esityksessä on kattavasti tuotu esille niitä perusteluja, mistä syystä lakiehdotuksessa mainitut tehtävät siirtyisivät metropolihallinnolle. Esityksen vaikutusten arvioinnissa on tuotu esille, että säännöksillä arvioidaan olevan merkittäviä vaikutuksia alueen yhdyskuntarakenteeseen pitkällä aikavälillä. Yhdyskuntarakenteiden muutokset, asuntotuotannon kehittyminen ja liikenteen järjestelyt haastavat vähintäänkin seurakuntien ja seurakuntayhtymien toiminnalliset rakenteet suuntamaan palveluja sinne, missä ihmiset asuvat ja luontevasti liikkuvat. Pääkaupunkiseudun seurakunnat ja seurakuntayhtymät ovat tärkeässä asemassa seurakuntatoimintaan liittyvien palvelujen tuottajina, jotka palvelut osaltaan myös täydentävät muiden viranomaisten tarjoamia palveluja.

Ehdotuksen mukaan tavoitteena on metropolihallinnon perustamisella ja tehtävien kokoamisella luoda edellytyksiä myös alueen kuntien yhteistyön tiivistämiselle. Kirkkohallitus pitää erinomaisena, jos laki edistää myös sopimukseen perustuvan yhteistyön kehittämistä. Kirkkolain puitteissa on mahdollisuus toteuttaa seurakuntien ja seurakuntayhtymien yhteistoimintaa sopimusteitse. Pääkaupunkiseudulla toimivat Helsingin, Espoon, Vantaan ja Kauniaisten seurakuntayhtymät ovat sopimusteitse perustaneet yhteistyöneuvottelukunnan, jonka tavoitteena on tiivistää ja laajentaa seurakuntayhtymien ja seurakuntien välistä yhteistyötä sekä edistää yhteistyötä Helsingin,

Espoon ja Porvoon hiippakuntien kanssa. Yhteistyöneuvottelukunta koordinoi kunta- ja palvelurakenneuudistuksen toteuttamisesta johtuvia toimenpiteitä seurakunnissa sekä etsii uusia luovia ratkaisuja seurakuntayhtymien yhteistyön lisäämiseksi yhteisessä toiminnassa ja hallinnossa. Yhteistyöneuvottelukunta on merkittävästi edistänyt yhteistyötä pääkaupunkiseudun seurakuntayhtymien kesken esimerkiksi oppilaitostyön, viestinnän ja vieraskielisen työn osalta.

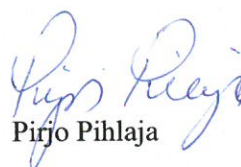
Kirkkohallitus pitää hyvänä, että esityksessä on kiinnitetty huomiota kuntalaisten identiteettiin, kuulumiseen sekä osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksiin. Säännökset metropolialueen asukkaiden aloiteoikeudesta, neuvoa-antavasta kansanäänestyksestä sekä metropolivaaleilla valittavasta metropolivaltuustosta antavat mahdollisuuksia vaikuttaa metropolialueen kehittämiseen. Ehdotuksen mukaan metropolivaalit toimitettaisiin kuntavaalien yhteydessä. Kirkkohallitus toteaa, että kahden samanaikaisesti toimitettavan vaalin järjestelmä on äänestäjille haastava. Metropolialueen toimiminen yhtenä vaalipiirinä saattaa osittain lieventää kahden vaalin järjestelmään liittyviä ongelmia. Osaltaan ehdotetun vaalijärjestelmän samankaltainen kaksikerroksisuus kuin seurakuntavaaleissa, joissa seurakuntayhtymissä valitaan samanaikaisesti sekä seurakuntayhtymän yhteinen kirkkovaltuusto että seurakunnan seurakuntaneuvosto, saattaa helpottaa molempien vaalien järjestämistä.

Arkkipiispa

Kari Mäkinen

Kirkkoneuvos

Pirjo Pihlaja